

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Commentaria Vetustissima & profundissima Super Canticvm Canticorum Salomonis Qvod Hebraice Dicitvr Sirhasirim

Wolbero <de Sancto Pantaleone>

Coloniae Agrippinae, 1630

Versvs XI. Murenulas aureas faciemus tibi vermiculatas argento.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10027

Descriptio
monilium.

positam, aliæ ab eâ æqualiter distantes gemmularum cingant.

Quid autem per aurum nisi sapientia, quid per gemmas nisi virtutes exprimuntur; ex auro ergo & gemmis monile componitur, quia ex intellectu sapientiæ & virtutum decore quoddam spirituale & necessarium animæ ornamentum efficitur, quod ita pectoris nostri secreta muniat, ut nullam malitiæ suæ manum, antiquus hostis ei immittere audeat.

Quid significant foramina quibus gemmæ in monilibus includuntur.

Foramina verò quædam fiunt, in ipso artificiali ornamento quibus gemmæ includantur. Quid autem sunt hæc foramina nisi sensus nostri exteriores qui sunt quasi quædam instrumenta actuum nostrorum: nam oculorum demissio & honesta siue disciplinata vultus compositio, gemma est pulcherrima virtute humilitatis fulgida; auris vero Dei & Prælatorum præceptis obediens gemmam præfert obedientiæ: porro in naribus gemma sanctæ discretionis rutilat: os vero gemmam triplici virtute radiantem demonstrat, videlicet abstinentiæ, taciturnitatis, & honestè ac utiliter prolatae locutionis, manus vero gemmam duplici fulgore, hoc est continentiæ & munificentiae respersam, spectabiliter assignant.

Charitas est gemma inter alias medium locum tenens.

Inter has medio loco posita maior & præclarior sanctæ charitatis gemma principaliter in pectore fulget, quæ tantum huius ornamentum decorem supplet, ut nihil pulchri-

tudinis absque eâ haberi probetur: nempe sine charitate nulla virtus vel esse vel dici potest; quia in duobus Matt. 22. præceptis Dei videlicet & proximi vniuersa lex pendet & Propheta.

Pulchrè ergo monilibus ex auro gemmarumque materiâ constantibus Collum sanctæ Ecclesiæ siue fidelis animæ comparatur, quia per prædicationem & vnanimitatem sanctorum, sensus nostros ex sapientiæ claritate & virtutum sanctitate ita componere debemus, ut quoddam nobis ornamentum animæ, quo sponsum ille celestis delectetur, constituamus, sed quia eiusdem Ecclesiæ prædicatoribus necessaria est vtriusque testamenti pagina, ex quo accipiant prædicationis suæ ordinem & modum, subditur ex personâ ipsius sponsi siue illorum per quos Ecclesiæ scriptura ipso inspirante edita est, quorum quidam eodem tempore erant quo hæc Salomon loquebatur, quidam post futuri erant.

Prædicatores Ecclesiæ unde materiam sumere debeant prædicandi.

VERSUS XI.

Murenulas aureas faciemus tibi vermiculatas argento.

MVrenula est quoddam genus ornamentum velut catenula ex auro contexta, & argenteis inter distincta virgulis in modum vermicularum, dicta ob hoc murenula, quod instar murenæ lenta & flexuosa sit siue inuoluta: nam murenula

Murenula quid sit, unde dicatur, & quod scriptura Sacra illi comparetur.

rena

rena dum capitur in diuersa se fle-
ctit & inuoluit. Per murenulam er-
go auream argento vermiculatam,
sacram accipimus Scripturam, cu-
ius interior sensus propter eminen-
tiam & dignitatem sui comparatur
auro, eloquium vero quo ipse sen-
sus exprimitur propter claritatem
& luculentiam argento designatur.
Sacra quippe Scriptura aurea est,
quia fulgore sapientiæ resplendet;
argentea, quia eloquij claritate ni-
tet. Sed quia hæc eadem Scriptu-
ra in duo diuiditur, hoc est in verus
& nouum Testamentum, idcirco
pluraliter dicitur, *murenulas aureas
faciemus tibi vermiculatas argēto*, vt o-
stendatur vtrumque testamentum
& fulgore interioris sensus aureum,
& nitore eloquentiæ argenteum
esse.

Quæ duo Testamēta murenu-
læ dicuntur, quia in diuersos mo-
dos expositionum flecti possunt,
multis inuoluta sententijs, tantum
vt nihil fidei contrarium sonent.

Quæ cum vt diximus aurea sint ap-
pretiatione præcellētis scientiæ, elo-
quij tamē claritate distincta argēto
vermiculata memoratur, quia ipsius
sciētiae fulgore, nunc humiliter, nūc
mediocriter, nunc sublimiter into-
nant; nunc verò historiam, nunc
ipsius historiæ allegoriam; nunc
moralitatem, non simpliciter, sed
multipliciter explicant. Vnde &
in Ezechiele dicitur, *quod euntibus
animalibus ibant pariter & rote sequen-*

*tes ea, & cum stantibus stabant, & cum
eleuatis pariter eleuabantur*: quia ni-
mirum Sacre Scripturæ iuxta inda-
gantis & intelligentis sensum stant
siue mouentur; stant quippe quan-
do iuxta literam simpliciter intelli-
guntur; mouentur autem, quando
iuxta spiritualem sensum siue alle-
goricè siue moraliter exponuntur,
& quo subtilius considerantur, eò
altiùs cum intelligentis sensu ele-
uantur.

Quia ergo non vniformiter, sed
diuersorum modis sensuum pul-
chra varietate à prædicatoribus Ec-
clesiæ, nunc allegoricè vt diximus
nunc moraliter inflectuntur, atque
hæc iuxta capacitatem audientium
nunc humiliter nūc sublimiter pro-
feruntur, rectè murenulæ aureæ ar-
gēto vermiculatæ Sponsi voce
Ecclesiæ promittuntur, quæ quasi
de collo eius dependeant, quando
Sanctorum prædicatorum scienti-
am & eloquium ornant.

Non autem nihil rationis habet
superiora breuiter recapitulare, &
qualiter ista inferiora ad illa conti-
nuentur, considerare superius cum
dixisset Sponsa, *nigra sum, sed formo-
sa filia Ierusalem*, eandem formosita-
tem perfecti non agnouit: vnde
& queritur quod tantus eam ten-
tationum æstus affecerit, vt & fra-
tres sui contra eum pugnaverint.
Sed hanc ieiunij pusillanimitatem
Sponsus arguit, docens quod non
rectè collatam sibi formositatis

Scriptura
quando di-
catur stare,
& quando
moueri,

Murenulæ
cur argēto
dicantur
vermiculatæ

Superiorum
breuis reca-
pitulatio, &
cum inferi-
oribus con-
nexio.

Sacra Scri-
ptura cur
murenulis,
non mure-
nulæ cōpa-
retur,

Diuersi mo-
di flexionū
murenula-
rum id est
Sacre Scri-
pturæ.

Ezech. i.

gratiam attenderit, quæ formosam quidem se dixerit, sed ipsius formositatis quantitatem & qualitatem perfectè non agnouerit; quocirca posse contingere vt cum diffidere cœperit, à consortio Spōsi sui egrediatur, & varios mundi errores prosequatur. Vnde Sponsus solitâ pietate ad seipsam reducens enumeratis concessæ formositatis partibus confortat, vt ipsa se recognoscens, quomodo & quantum formosa sit perfectè agnoscat, atque ex hoc ardentius Sponso inhaereat.

Definitio formositatis intimæ; & quibus constet partibus formositatis ista.

Est autem ista formositas, vt ita eam definiamus, benè constitutæ mentis habitus, cuius partes sunt, fortitudo, pulchritudo, scientia sanctarum Scripturarum, quas iam ipse Sponsus enumerauit: fortitudinem quidem eo loco vbi dixit, *equitatus meo in curribus Pharaonis assimilauit te amica mea*: pulchritudinem verò non vniformem, sed sicut supra distinximus, dum dicit, *pulchra sunt gena tue sicut turturis, colum tuum sicut monilia*: Scientiam verò Scripturarum, vbi dicit, *murculas aureas faciemus tibi vermiculatas argento*.

Sumpto argumento à partibus formositatis Sponsus probat se pulchritudinem veram.

In maxima autem & principali propositione, quod inest partibus toti inesse necesse est: sumpto ergo argumento à partibus probat eam verè formosam esse, quia si species formositatis, hoc est fortitudo, pulchritudo, scientia sanctarum Scripturarum benè consti-

tutæ mentis sint habitus, idem esse necesse est & genus, quod est formositas; ac proinde cum se dixerit formosam, non debere timere aduersa, quam talem Sponsi effecerit gratia. Quod si talem se per gratiam esse non agnouerit, ad Sponsi consortium non pertinebit, dum hoc efficiat causa ignorantia, vt foris per desidiam & negligentiam egrediens, à Sponsi contubernio cogatur aberrare. Et est locus ab efficiente causa, vt probetur, omnis qui collatæ in se gratia bonum non intellexerit, ipse in se boni ex ignorantia negligentem esse, negligentem autem sui, Deo proximum non esse: Sponsam igitur se ipsam ignorantem à sponsi consortio recedere & exteriora necessario quærere. Reducta ergo ad se, qualiter se agnouerit, & gratia sibi concessæ vtiliter attenderit, subdendo demonstrat dicens, *dum esset Rex in accubitu suo, nardus mea dedit odorem suum*.

Locus ab efficiente causa, qua ostenditur ex ignorantia boni à Deo sibi collati sequi negligentiam sui, & ex illa ab alienationem à Deo.

Sponsa ostendit quod gratia donum in se agnouerit.

VERSUS XII.

Dum esset Rex in accubitu suo, nardus mea dedit odorem suum.

ACCUBITVS Regis est omnium temporalium Christi actionum dispensatio, qua dignatus est de illa suâ ineffabili diuinitatis sublimitate se humiliare, & pro humanâ salute ad humanitatis

Accubitus Regis quis sit.

ratis.